

Anbefalinger til kompetencer for socialrådgivere i den specialiserede palliative indsats

DMCG-PALs årsmøde
6. marts 2013

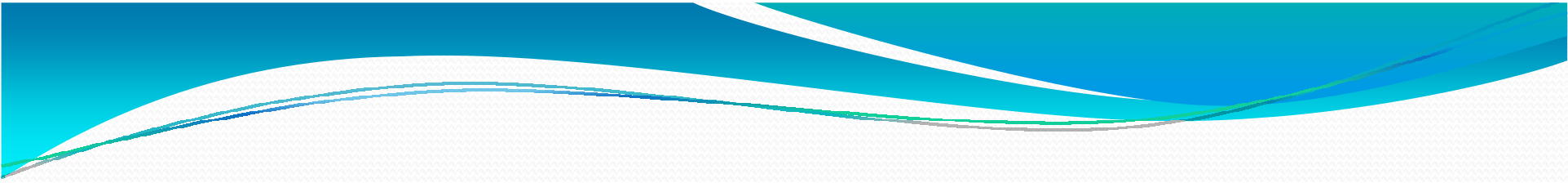
Arbejdsgrupper

- Lisbeth Langkilde
- Marianne Marie Vinther
- Karen Margrethe Nielsen
- Malene Hoxer Juul
- Anne Nissen

Baggrund

- DMCG-PAL
- Sundhedsstyrelsens nationale retningslinjer
- Uddannelse og kompetenceudvikling
- Monofaglige beskrivelser
- Sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter
- Fysioterapeuter og præster på vej

Definition af Social Palliation

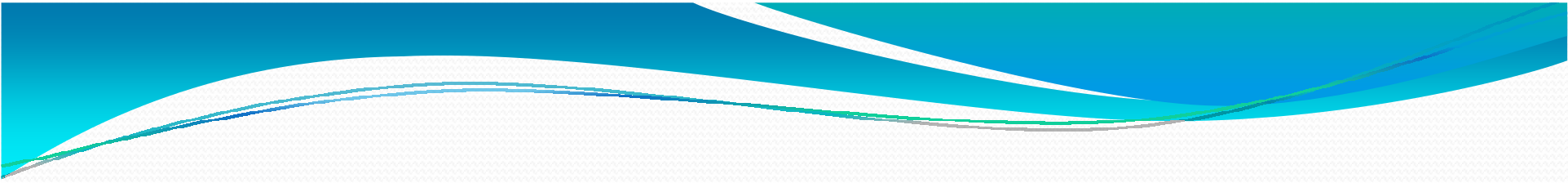
Den *socialfaglige* og *psykosociale* indsats målrettet mennesker med livstruende sygdom og deres pårørende, - i sygdomsforløbet og efter dødsfaldet.

Socialfaglig indsats

kerneområdet

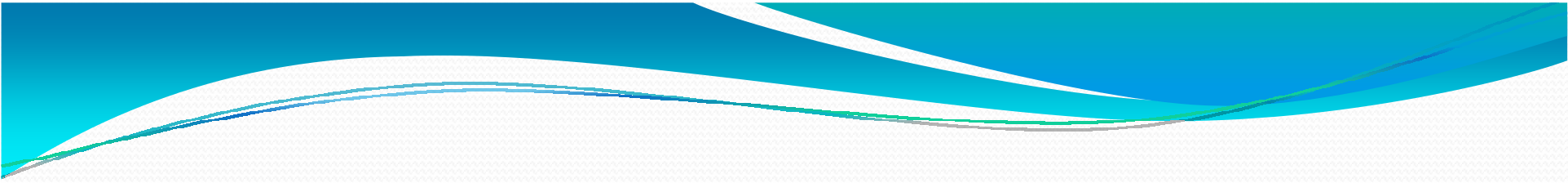
- Rådgivning og koordinering af hjælpeforanstaltninger
- Går på tværs i al lovgivning, der har indflydelse på den alvorligt syge og de pårørende
- Ser på rettigheder, muligheder og pligter
- Afdækker økonomiske forhold (forsørgelsesgrundlag)
- Skifteret, arv og testamente

Psykosocial indsats

- Fokus på
 - den enkelte patient og dennes identitet og tab
 - de ændrede roller og relationer
 - samspillet med patientens pårørende og netværk
 - hjælp ved komplekse familiemæssige relationer
 - familier med børn og unge

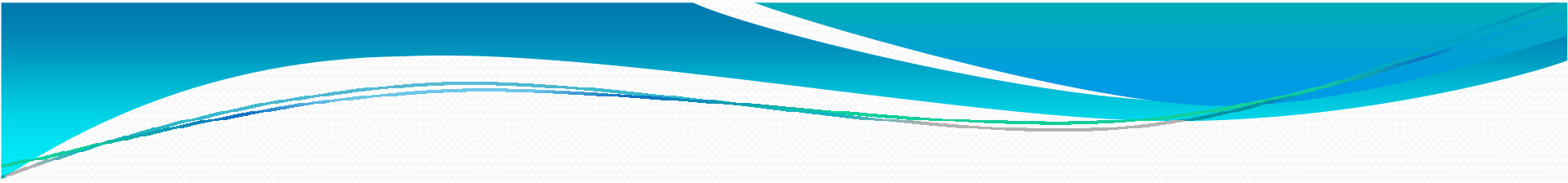
Obs! Grænseflader i forhold til andre faggrupper

5 fagområder

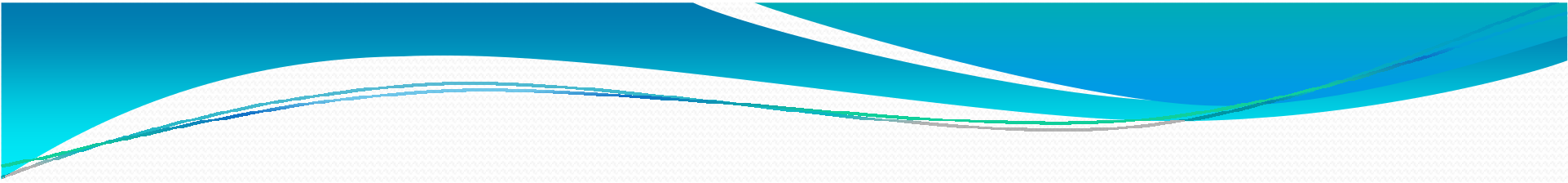
Den socialfaglige og psykosociale indsats kombineres gennem 5 teoretiske fagområder:

- Socialt arbejdes teori og metoder
- Juridisk viden
- Psykosocial viden
- Samfundsfaglig viden
- Socialmedicinsk viden

Tværfaglighed

Tværfaglighed er en grundlæggende del af den sociale palliation, som sker i koordination og samspil mellem fagpersoner på forskellige niveauer og sektorer.

Etik - empowerment

Indsatsen sker

- med udgangspunkt i det enkelte menneskes unikke livssituation
- med vægt på patientens og de pårørendes ressourcer
- i tæt samarbejde med patient og pårørende

Kompetenceniveauer

3 kompetenceniveauer

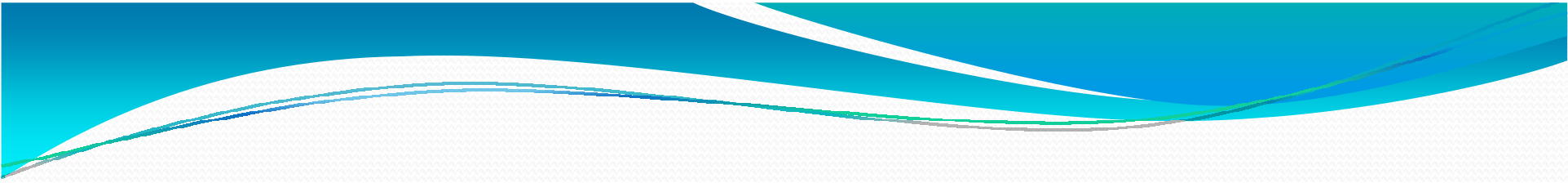
- A-niveau: grunduddannelse
- B-niveau: palliation som en del af funktionen
- C-niveau: palliation i hele funktionen

Kilde: Helsedirektoratet, Norge

De syv roller

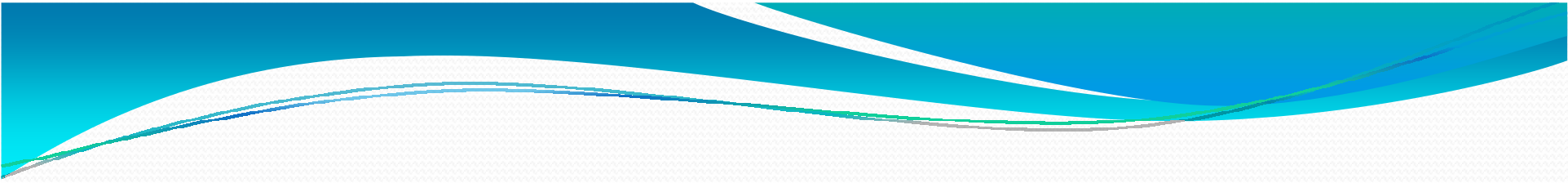
- Professionel
- Specialiseret socialrådgiver
- Kommunikator
- Samarbejder
- Leder og koordinator
- Sundhedsfremmer
- Formidler og udvikler

Professionel

- Arbejder ud fra gældende lovgivning og socialfaglige etiske retningslinjer.
- Fremstår autentisk i samarbejdet med patienter, pårørende, efterladte og samarbejdspartnere (fagfolk og frivillige).
- Udøver professionel dømmekraft i alle faglige situationer.
- Indgår aktivt i faglige netværk.

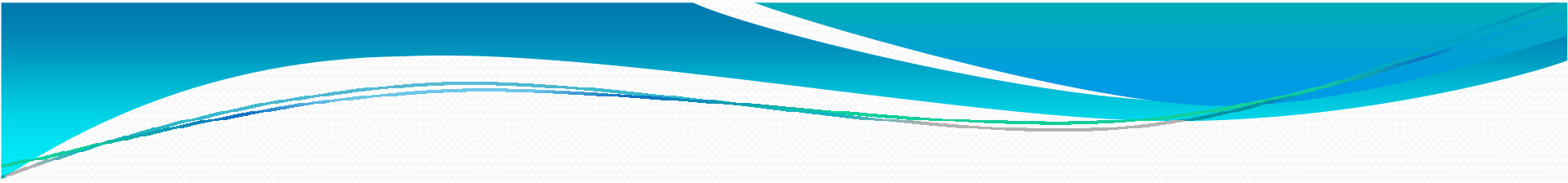
Rolle	Kompetencer		
C-niveau	Viden	Færdigheder	Holdninger
Professionel	Har indsigt i WHO's og EAPC's definitioner samt faglige anbefalinger og retningslinjer for den palliative indsats og kan udøve faget/funktionen ud fra disse definitioner og anbefalinger.	Involverer selvstændigt andre faggrupper og prioriterer samarbejdsrelationer.	Er bevidst om betydningen af selvindsigt.
Arbejder ud fra gældende lovgivning og socialfaglige etiske retningslinjer.	Kan kombinere og overskue socialt arbejde i palliation ud fra fagets teoretiske grundlag og metodiske principper.	Evner sikkert det professionelle og personlige nærvær og indgår i relationer på en troværdig, empatisk og ærlig måde.	Er bevidst om interaktion mellem mennesker og omgivelser.
Fremstår autentisk i samarbejdet med patienter, pårørende, efterladte og samarbejdspartnere (fagfolk og frivillige).	Kan analysere og inddrage gældende lovgivning og socialfaglige etiske retningslinjer.	Vurderer og underbygger, hvor opgaverne løses bedst og mest hensigtsmæssigt (uddelegering).	Er klar over betydning af magtfaktorer.
Udøver professionel dømmekraft i alle faglige situationer.	Kan identificere og reflektere, - og skabe diskussion om etiske dilemmaer i palliation.	Har overblik over arbejdet og kan selvstændigt prioritere under hensyntagen til patient og pårørende ift de samlede ressourcer.	Kan forholde sig til magt/afmagt i patient/professionelles relation.
Indgår aktivt i faglige netværk.	Anvender en kritisk reflekterende tilgang til egen praksis, faget og fagets udvikling.	Skaber tillid på en fordomsfri måde i balance mellem nærvær og afstand.	Er bevidst om døden og palliation som kulturelt fænomen.
	Kan overskue koordinering af forløb, herunder bedømmelse af samarbejdsrelationer.	Har mod, fantasi og kreativitet til at handle med forstandighed.	Har en grundholdning om tværfagligt samarbejdes værdi.
			Er bevidst om og anvender mulighederne om at engagere frivillige i indsatsen.

Palliativ socialrådgiver

- Afdækker, vurderer og afhjælper socialfaglige og psykosociale problemstillinger, som opleves af den enkelte patient og/eller pårørende, der er henvist til den tværfaglige specialiserede palliative indsats.
- Yder social palliation på et højt specialiseret niveau.

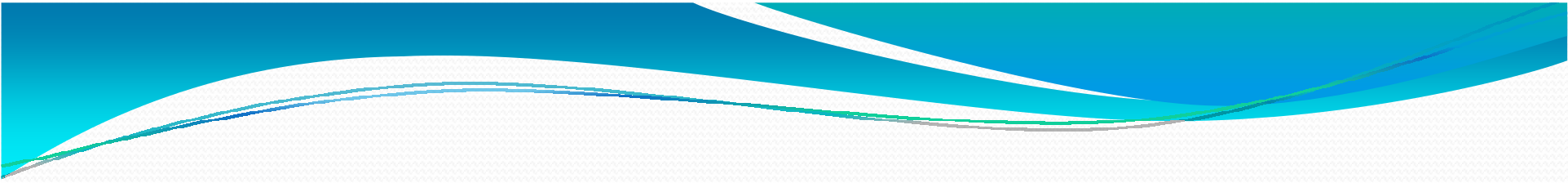
Rolle	Kompetencer	Færdigheder	Holdninger
C-niveau	Viden	Færdigheder	Holdninger
Palliativ socialrådgiver Afdækker, vurderer og afhjælper socialfaglige og psykosociale problemstillinger, som opleves af den enkelte patient og/eller pårørende, der er henvist til den tværfaglige specialiserede palliative indsats. Yder social palliation på et højt specialiseret niveau.	Vurderer sociale konsekvenser af uhelbredelig /livstruende sygdom og forestående død for både patient, pårørende og efterladt med afsæt i den unikke livshistorie, egne ressourcer og kulturelle forhold. Anvender socialmedicinsk viden målrettet alvorlig syge og døende patienter. Analysere, kombinerer og anvender målrettet viden om - socialt arbejde og metodiske principper samt viden om råd og vejledning i afdækning af patientens/pårørendes behov. - juridiske forhold i forbindelse med alvorlig sygdom og død. - psykologiske teorier og processer. - samfundsstruktur, forvaltningsopbygning, sags administration og bevillingskompetence. - døden, begravelse og tiden efter: fysisk, psykosocialt og åndeligt.	Udfører selvstændigt komplekse socialfaglige og psykosociale indsatser i relation til økonomi, praktiske ting og familierelationer. Mestrer kontakt og nærvær med sorg og kriseramte patienter, pårørende, efterladte og børn. Anvender selvstændigt lovgivning på tværs af sektorer. Udfører selvstændigt og kreativt social metodik, herunder social anamnese, helhedssyn, systematiske sagsbehandling, kommunikationsmodeller, samtalemetoder. Udfører selvstændigt og kreativt psykosociale processer, herunder kontakt, tilknytning / adskillelse, samspil, relationer, eksistentielle grundvilkår, tab, sorg og krise. Initierer selvstændigt tværfagligt samarbejde ud fra analyse af rammer og muligheder.	Har et grundlæggende menneskesyn om den enkeltes frihed, ansvar, autonomi, værdier, ressourcer, etnicitet og religion. Samarbejder ud fra viden om mellem menneskelige processer. Er bevidst om egen formåen og begrænsninger: Kontakt, nærvær, ydmyghed.

Kommunikator

- Kommunikerer med patienter og pårørende om komplekse socialfaglige og psykosociale problemstillinger.
- Kommunikerer med interne og eksterne samarbejdspartnere, samt med private, offentlige og kommunale instanser som et led i indsatsen.
- Mestrer forskellige kommunikationsmetoder og -former, - mundligt og skriftligt, personligt og elektronisk, samt andre medier.

Rolle	Kompetencer		
C-niveau	Viden	Færdigheder	Holdninger
Kommunikator			Bevidsthed om:
Kommunikerer med patienter og pårørende om komplekse socialfaglige og psykosociale problemstillinger.	Anvender kritisk Metoden til Den Gode Samtale for at skabe en god og anerkendende kontakt til patienten og de pårørende.	Udfører/anvender selvstændigt og kreativt: - Opgaven som mødeleder og kunne sætte scenen. - Opmuntre og forberede netværket. - Afklare patientens, de pårørendes og andres relationer. - Agere som konfliktmægler. - Sparre med og anerkende forskellige perspektiver.	- At "tune" sig ind på patienten eller de pårørende for at komme på bølgelængde og skabe tillid. - At være opmærksom på egen fremtræden. - Sprogets kulturelle betydning, tonen, både verbalt og nonverbalt. - Sin rolle i forhold til at skabe atmosfære, så patient og pårørende føler sig set, hørt og forstået. - Mod til at overskride egne grænser. - At tage initiativ til at få alle relevante samarbejdspartnere på banen. - At forholde sig konkret, men neutralt til åndelige og religiøse spørgsmål.
Kommunikerer med interne og eksterne samarbejdspartnere, samt med private, offentlige og kommunale instanser som et led i indsatsen.	Har en underbygget og kritisk analyserende viden om - Hverdagsliv - Værdighedsbevarende kontakt - Gruppeprocesser - Familiedynamik - Netværksfokuseret socialrådgiverarbejde - Sorg- og kriseteorier - Kommunikationsteorier og -teknikker - Frivilligt arbejde	Kommunikerer målrettet, sikkert og trygt med patienter og pårørende fra alle samfundslag og kulturer, og tilpasser sit sprog til modtageren.	
Mestrer forskellige kommunikationsmetoder og -former, -mundligt og skriftligt, personligt og elektronisk, samt andre medier.	Planlægger og udfører individuelle samtaler, familiesamtaler og netværksmøder.	Har empati og kan forholde sig til afmagt.	
	Sikrer at patient og pårørende føler sig set, hørt og forstået, når det gælder samtale om livstruende sygdom og nært forestående død.	Har positiv gennemslagskraft og autoritet, samt en naturlig pædagogisk tilgang til kommunikation.	Bevidst om at være nærværende og møde patient og pårørende der hvor de er, uden at inddrage egne holdninger, fordomme og forforståelse.
		Kan tænke konkret og målrettet og gennem samtalen og vurdere evt. løsningsforslag.	
		Kan skabe tillid og forholde sig til de unikke, sårbare og ofte konfliktfyldte familiesituationer.	

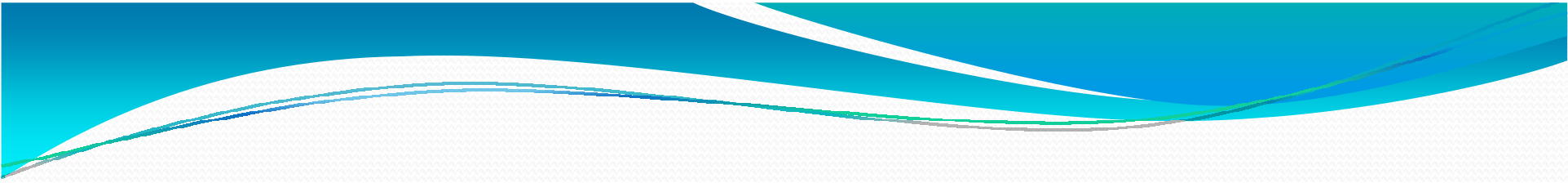
Samarbejder

Samarbejder med

- patient,
- pårørende og netværk
- sundhedsfagligt personale
- tværsektorielt samarbejde med private/offentlige instanser
- frivillige

for at afdække, afhjælpe og koordinere i forhold til socialfaglige og psykosociale problemstillinger.

Rolle	Kompetencer		
C-niveau	Viden	Færdigheder	Holdninger
Samarbejder Samarbejder med - patient, - pårørende og netværk - sundhedsfagligt personale - tværsektorielt samarbejde med private/offentlige instanser - frivillige for at afdække, afhjælpe og koordinere i forhold til socialfaglige og psykosociale problemstillinger.	Har solid viden om - samarbejde i teori og praksis - tværfaglighed og tværfagligt samarbejde - kommunernes myndighedsområder, kompetencer og handlemuligheder - kriseteorier og kan agere kompetent i krisesituationer. Indgår på kompetent niveau i samarbejdet - med unik viden og opdatering om lovstof inden for det social-, civil- og familieretlige område samt om arbejdsmarkedsforhold - med socialmedicinsk viden og erfaring med patienter med livstruende sygdom samt døende patienter og deres pårørende - helhedssyn i forhold til den alvorlig syge patient og dennes pårørende og de konsekvenser som sygdommen medfører for patient og pårørende	Kan analysere, syntetisere og vurdere den konkrete patients situation, herunder hvilke samarbejdspartnere der skal inddrages. Kan se det tværfaglige samarbejdes muligheder i den konkrete situation og selvstændigt etablere rammer for tværfaglig dialog internt og eksternt. Formidler systematisk og sikkert viden om social palliation til samarbejdspartnere, mundtligt og skriftlig.	Har forståelse og respekt for andre faggruppers og frivilliges viden og kompetencer. Har en grundholdning om at se muligheder fremfor begrænsninger i udmøntning af love, bestemmelser og hjælpeforanstaltninger Er bevidst om at skabe synlighed om socialrådgiverens faglige kompetencer i faglige og tværfaglige fora.

Leder og koordinator

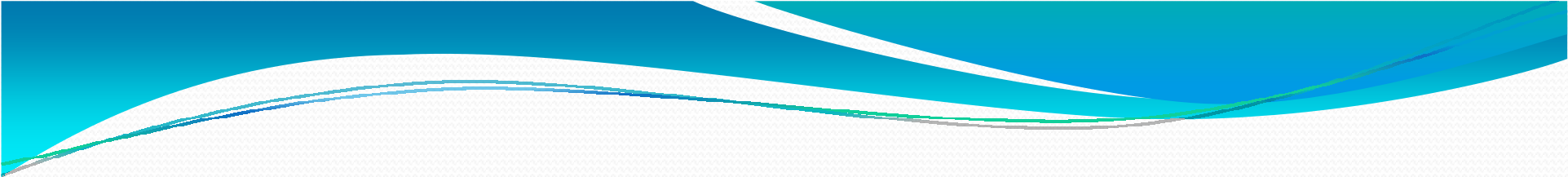
- Leder og koordinerer det palliative forløb med tværsektorielle samarbejdspartnere for at sikre, at patienten og familien får den rette hjælp og støtte, - praktisk, økonomisk, arbejds- og følelsesmæssigt.
- Medvirker til at sikre, at de nære relationer i patientens hverdagsliv fungerer bedst muligt.
- Har i indsatsen særlig opmærksomhed på patienter og familier med svære problemstillinger, som kræver en multidisciplinær indsats.

Rolle	Kompetencer		
C-niveau	Viden	Færdigheder	Holdninger
Leder og koordinator			
Leder og koordinerer det palliative forløb med tværsektorielle samarbejdspartnere for at sikre, at patienten og familien får den rette hjælp og støtte, - praktisk, økonomisk, arbejds- og følelsesmæssigt.	Har viden på specialistniveau om love og regler vedr. sociale, sundhedsmæssige og civilretlige aspekter ved livstruende sygdom og død. Har nuanceret viden om organiseringen af den palliative indsats, lokalt og nationalt, - herunder hvilken instans, der har ansvar for sagsbehandling og bevillingskompetence. Kan analysere, syntetisere og vurdere: - Samarbejdsrelationer - System- og professionstænkning - Hverdagsliv og familiedynamik - Muligheder i love og regler Har overblik over og inddrager relevante støttemuligheder, herunder også private og frivillige tilbud, som f.eks. fonde, legater, rådgivning og besøgsvenner.	Har stærke samarbejdsevner og erfaring i at arbejde som koordinator. Kan selvstændigt koordinere indsatsen i samarbejde med de relevante aktører i det enkelte patientforløb. Kan fungere selvstændigt som tovholder/kontaktperson/mødeleder i patientforløb med særlig vægt på sociale og familiemæssige aspekter. Arbejder på at sikre familiens situation før og efter dødsfaldet, f.eks. mhp børns retsstilling, arv og økonomi. Inddrager og samarbejder med de relevante på rette tidspunkt. Initierer familiesamtaler og netværksmøder.	Anerkender forskellige perspektiver på løsninger. Er en ordentlig og troværdig samarbejdspartner. Ser og behandler det enkelte menneske og den enkelte familie, så de oplever sig unikke og forståede. Anvender viden om love og systemer til gavn for patient og familie. Evner at skabe og formidle kontakt på brugerens præmisser.

Sundhedsfremmer

- Støtter patienten og de pårørende i mestring af rolletab og i at fokusere på livskvalitet i hverdagslivet.
- Forebygger og afhjælper konsekvenser af livstruende sygdom, som kunne resultere i følelsesmæssig belastning, stress, social og økonomisk deroute samt splittelse og opløsning af familien.
- Afhjælper, lindrer og støtter sociale, følelsesmæssige og økonomiske konsekvenser af dødsfaldet.

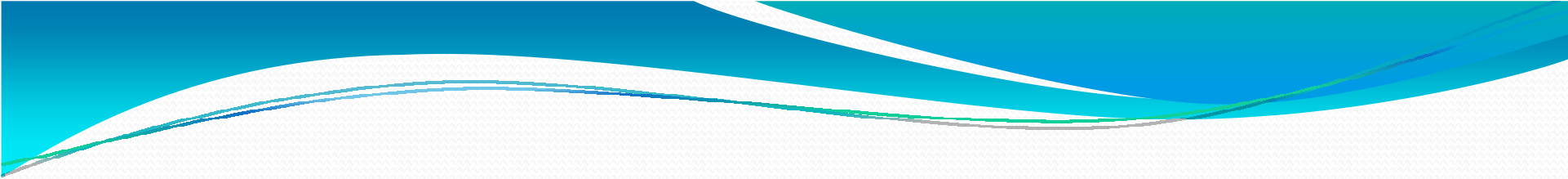
Rolle	Kompetencer		
C-niveau	Viden	Færdigheder	Holdninger
Sundhedsfremmer Støtter patienten og de pårørende i mestring af rolletab og i at fokusere på livskvalitet i hverdagslivet. Forebygger og afhjælper konsekvenser af livstruende sygdom, som kunne resultere i følelsesmæssig belastning, stress, social og økonomisk deroute samt splittelse og opløsning af familien. Afhjælper, lindrer og støtter sociale, følelsesmæssige og økonomiske konsekvenser af dødsfaldet.	Har stor viden om - menneskers reaktioner i belastede situationer - mestringsstrategier - forebyggelse af komplicerede sorgreaktioner Har indgående viden om rehabiliterende tiltag, som har fokus på forbedring af patientens funktionsevne og deltagelse i hverdagslivet. Har solid viden om sorg og kriseteorier, herunder naturlige og patologiske sorgreaktioner. Støtter og videregiver viden, så patient og pårørende kan træffe egne valg på det bedst oplyste grundlag.	Har sikkert blik for de ressourcer, der er hos patienten, de pårørende og i netværket. Kombinerer viden og erfaring med kreativitet. Tilpasser indsatsen til den enkelte patient/pårørendes formåen og inddrage de ressourcer, de har.	Undgår patient/klientgørelse ved konstant at have fokus på patientens/pårørendes autonomi og handleevne. Forebygger ved at se muligheder Har indblik i og forståelse for, hvornår andre fagpersoner, herunder frivillige skal inddrages.

Formidler og udvikler

- Bidrager til formidling af ny viden inden for Social Palliation
- Udvikler faget Social Palliation
- Faciliterer læring hos patient, familie og samarbejdspartnere
- Indgår kontinuerligt i målrettet faglig udvikling
- Bidrager til socialpolitisk debat og udvikling med henblik på forbedrede vilkår for palliative patienter og pårørende

Rolle	Kompetencer		
C-niveau	Viden	Færdigheder	Holdninger
Formidler og udvikler			
Bidrager til formidling af ny viden inden for Social Palliation	Kan anvende og formidle voksen- og sundhedspædagogiske grundbegreber	Udfører selvstændigt og kreativt: - Undervisning, supervision og konsulentbistand til egen og andre faggrupper	Tager løbende stilling til egne læringsbehov, herunder supervision
Udvikler faget Social Palliation	Har indgående kendskab til relevant forskning og litteratur nationalt og internationalt	- Udarbejdelse af skriftligt materiale om love, regler og praksis, samt om psykosociale reaktioner	Har opmærksomhed på egen praksis, herunder behov for ændringer heraf
Faciliterer læring hos patient, familie og samarbejdspartnere	Viden om implementeringsteori og ændringsprocesser	- Deltagelse i faglig debat - Initiering og deltagelse i faglige udviklingsprojekter	Fremmer læring hos den enkelte og i grupper af patienter og pårørende
Indgår kontinuerligt i målrettet faglig udvikling	Sikrer at ny og relevant lovgivning, regler, procedure og praksis implementeres i gruppen af tværfagligt personale	Formidler strukturelle og organisatoriske barrierer i det sociale system	
Bidrager til socialpolitisk debat og udvikling med henblik på forbedrede vilkår for palliative patienter og pårørende	Sikrer at forskningsresultater og ny viden formidles til relevante målgrupper		
	Sikrer synliggørelse af social palliation gennem beskrivelser, standarder og retningslinjer		

Uddannelse og kompetenceudvikling

- Status på grunduddannelse, efter- og videreuddannelse
- Arbejdet med modul Social Palliation
 - diplom 10 ECTS points
 - diplom 5 ECTS points
 - kursusdage
- Den sociale kandidatuddannelse
- Masteruddannelse i humanistisk palliation

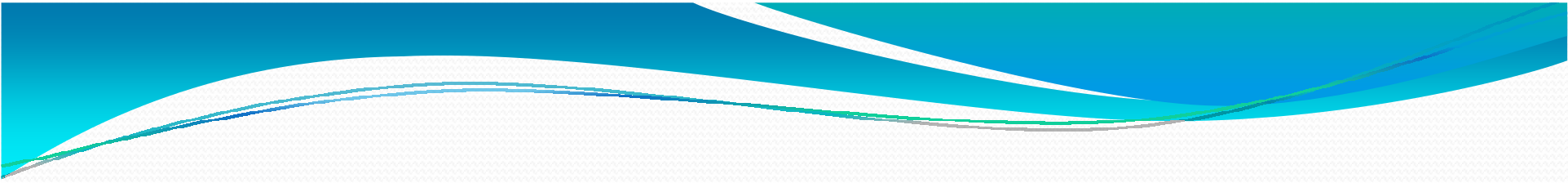
Spørgeskemaundersøgelse

- Hvem er vi?
- Hvor mange er vi?
- Hvor arbejder vi?
- Hvad laver vi?

Forslag til spørgeskemaundersøgelse til alle specialiserede enheder.

Ansættelsesforhold.				
Er socialrådgiveren ansat i Teamet/Enheden/på Hospice?	Ja		Nej	
Er socialrådgiveren udlånt/konsulent fra anden afdeling på sygehuset?	Ja		Nej	
Hvor timer har socialrådgiveren i Teamet/Enheden/på Hospice? pr. uge som ansat eller som konsulent	Antal timer som ansat?		Antal timer som konsulent	
Er socialrådgiveren også ansat på eller udlånt som konsulent til Hospice?	Antal timer som ansat?		Antal timer som konsulent	
Er socialrådgiveren udlånt af primærsektoren?	Ja, - antal timer?		Nej	
Er socialrådgiveren udlånt til primærsektoren?	Ja, - antal timer?		Nej	
Servicerer socialrådgiveren andre områder/afdelinger på sygehuset? Hvis ja, - hvor mange timer pr. uge?	Ja, hvilke?	Antal timer	Nej	
Har socialrådgiveren flere ansættelser? Hvis ja, - hvor mange timer pr. uge?	Ja, sted?	Antal timer	Nej	
Arbejdsopgaver.				
Deltager socialrådgiveren fast i de tværfaglige konferencer?	Ja		Nej	
Deltager socialrådgiveren lejlighedsvis i de tværfaglige konferencer?	Ja	Interval	Nej	

Hvilke opgaver har socialrådgiveren i forhold til patienterne?	Se vedlagte skema A			
Hvis socialrådgiveren har en funktionsbeskrivelse, bedes denne venligst vedlagt. Tak.				
Hvilke opgaver har socialrådgiveren i forhold til de pårørende?	Se vedlagte skema B			
Hvilke opgaver har socialrådgiveren i forhold til de efterladte	Se vedlagte skema C			
Hvilke opgaver har socialrådgiveren i forhold til andre faggrupper?	Se vedlagte skema D			
Har socialrådgiveren fokus på Børnefamilier?	Ja		Nej	
Kvalificering.				
Har socialrådgiveren behov for efteruddannelse	Ja		Nej	

Funktionsbeskrivelser

- Har vi funktionsbeskrivelser?
- Skal vi 'standardisere' funktionsbeskrivelserne?

Drøftelse af oplæg

- Oplægget er sendt i intern høring
- Oplægget skal sendes i officiel høring i april
- Hvad siger I?
- Hvordan skal vi tilrette oplægget?